

Aaltjesbeheersplan

Plan helpt schade in aardbei te voorkomen

voorjaar 2007

Aaltjes doen veel schade aan aardbeiplanten. Het aantal percelen met meerdere aaltjessoorten neemt duidelijk toe. Het is daarom belangrijk dat u inzicht heeft in de aaltjesituatie op uw bedrijf en een plan van aanpak bedenkt. Een goed aaltjesbeheersplan voor meerdere jaren kan helpen schade te voorkomen.

Toename schade

De laatste 5 jaar neemt de schade door aaltjes in zowel de productie-teelt als de vermeerdering en het wachtbed fors toe. Daar zijn meerdere redenen voor aan te wijzen. Eén van de redenen is dat een besmetting van de planten vanuit vermeerdering of wachtbed meegenomen wordt naar de productieteelt. Zowel worteltesieaaltjes *Pratylenchus penetrans* als wortelknobbelaaltjes *Meloidogyne hapla* zijn en blijven in de wortel aanwezig.

Monstername

Hoe wordt u gewezen op problemen? Als op plekken in het veld de groei achterblijft, dan moet u denken aan aaltjes. Een bemonstering van deze plek kan duidelijkheid geven. Besef daarbij dat bemonsteren in een gewas niet altijd de juiste

uitslag geeft voor wat betreft het aaltjesniveau. De twee genoemde soorten aaltjes zitten namelijk vooral in de wortels en vermeerderen daar ook. In de grond kan het niveau laag zijn, terwijl de plant toch zwaar besmet is. Laat daarom bij bemonsteren ook altijd de wortels analyseren. Dit kan door de organische fractie 2 weken te laten incuberen. Meldt dit duidelijk aan het laboratorium. Steekt u in een andere periode een aaltjesmonster, dan is het advies om dit minimaal 6 weken na een teelt te doen. Dan zijn de aaltjes uit de afgestorven wortels gekropen en krijgt u een betrouwbaar analysesresultaat.

Bestrijding

Bij aardbeitelers worden veel percelen ingezaaid met *Tagetes patula*, ook wel afrikaantjes genoemd. Deze

groenbemester werkt tegen alle *Pratylenchus* aaltjessoorten. Aaltjes die de wortels van *Tagetes* aanprikken worden gedood. Het dodende effect van een goed doorwortelde afrikaanteelt op *Pratylenchus penetrans* is groter dan een chemische bestrijding. Een chemische grondontsmetting met Monam doodt gemiddeld 80 tot 85% van de populatie. Mede omdat een grondontsmetting slechts eens in de vijf jaar mag worden toegepast, is de aaltjesproblematiek daarmee niet volledig te beheersen. Een goed doorwortelde teelt afrikaantjes van drie maanden kan *Pratylenchus penetrans* tot op meer dan 30 cm volledig saneren. Uit onderzoek en praktijkervaring is gebleken dat deze aaltjessoort dan meerdere jaren op een zeer laag niveau blijft. Bovendien is *Tagetes patula* geen waardplant voor *Meloidogyne hapla* zodat dit aaltje zo ook onder controle wordt gehouden. Als andere aaltjes voorkomen zoals *Xiphinema* of *Longidorus*, die beiden virus kunnen overbrengen, heeft een vermeerderaar de keuze om toch te ontsmetten of een ander perceel kiezen. Niet-waardplanten voor de diverse aaltjes kunt u vinden op internet: www.digiaal.nl. Dit kan u helpen een goede meerjarige planning te maken.

Ervaringen uit de praktijk

Ton Huysmans,
aardbeiteler in Nispen

“Ik neem regelmatig een aaltjesmonster, want je moet weten wat je doet. Afhankelijk van de aaltjessoort moet ik een keuze maken. Ik ontsmet de laatste jaren weinig. Nieuwe percelen met voorheen gras of maïs hebben een groot risico van een besmetting met *Longidorus*. Dan is chemisch ontsmetten de enige keus. Maar mijn ervaringen daarmee zijn niet positief. De aaltjes worden niet volledig gedood. Ik zaai al vele jaren afrikanen. Ik start eind april en laat ze staan tot half augustus. De laatste jaren gaat dit erg goed. Ik streef naar één keer per 3 jaar *Tagetes*. Dit doe ik ter bestrijding van *Praty-*

lenchus penetrans. Verder vind ik de grondstructuur die afrikanen achterlaten zeer mooi en goed waterdoorlatend. Het is gewoon zonde om de grond te ploegen. Een aantal jaar geleden had ik na een tweejarige lichte teelt een zeer

zware besmetting met *Pratylenchus penetrans*. Een teelt van afrikaan reduceerde dit vrijwel naar nul. In hetzelfde jaar heb ik begin juli aardbeien geplant en dit werd een goede teelt”.

Tips

Bemonstering

Bemonster uw perceel tijdig, maar niet eerder dan 6 weken na het onderwerken van een teelt. Als in de winterperiode een grondmonster wordt genomen dan kunt u de planning voor het

Meer informatie:

- Wilt u meer informatie over aaltjes kijk dan op www.kennisakker.nl onder kenniscentrum en thema gewasbescherming/aaltjes
- Kijk ook op www.digitaal.nl
- Raadpleeg ook het boekje gewasbescherming vollegrondsgroenteteelt en aardbeien 2007, een uitgave van DLV-plant
- Voor meer informatie kunt u contact opnemen met uw adviseur

volgende jaar nog aanpassen. Neemt u een monster in een gewas, laat dan de organische fractie incuberen zodat het juiste aaltjesniveau wordt vastgesteld.

Aaltjesplan

Maak een aaltjesbeheersplan. Houd bij het opstellen van het bouwplan rekening met de aaltjessituatie. Ter bestrijding van *Pratylenchus penetrans* is *Tagetes patula* de beste keus. Deze groenbemester heeft ook geen nadelig effect op ander bodemleven. Een andere optie tegen aaltjes is biologische grondontsmetting met 40 ton organische stof per ha. Verdeel de groenbemester gelijkmatig over de hele bouwvoor. Geef 30-40 mm water en dek het perceel af met zuurstofdichte folie. Biologische ontsmetting is het meest effectief in de zomer, maar doodt ook ander bodemleven. Chemische grondontsmetting is een laatste redmiddel. Toepassing mag slechts

eens per 5 jaar. De gemiddelde doding is 80-85%.

Groenbemesters bewust kiezen

Iedere aaltjessoort heeft zijn waardplanten. Als u weet welke aaltjes op uw bedrijf aanwezig zijn is het nuttig de groenbemesters daarop af te stemmen. Afrikaantjes bestrijden *Pratylenchus penetrans* en vermeerderen *Meloidogyne hapla* niet, maar wel *Trichodoride* aaltjes. Raaigras vermeerderd *Pratylenchus* sterk. Zwarte braak kan ook een bewuste keuze zijn, maar vraagt dan extra aandacht voor de organische stofvoorziening.

Gescheurd grasland

Op grasland komen vaak aaltjes voor. Vooral *Longidorus* is berucht. Ook *Pratylenchus* vermeerderd zich op gras. Het is daarom altijd aan te raden om een grondmonster te steken als grasland in de teeltwisseling wordt opgenomen.

Praktijknetwerk Telen met toekomst werkt aan een breed gedragen duurzame teelt in de plantaardige sectoren. Ruim 400 ondernemers testen en beoordelen duurzame teeltmaatregelen, 'Best Practices,' op de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenwerking met diverse partijen die het boeren of cq. de tuin betreden. Deze folder is met grote zorg samengesteld. De samenstellers zijn echter niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens.

Colofon:

Productie: Telen met Toekomst
Tekst: Harrie Pijnenburg (DLV Plant),
Jacques Rovers (PPO)
Eindredactie:
Wilco Dorresteyn (DLV Plant)
Vormgeving & druk: Graphiset Uden

